

**ŽRTVE
TRGOVINE
LJUDIMA:
UPOZNAJTE SE SA
VAŠIM PRAVIMA I
PODRŠKOM
KOJU MOŽETE
OČEKIVATI**

Horizontal Facility for Western Balkans and Turkey

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

Implemented
by the Council of Europe

ŠTA PREDSTAVLJA TRGOVINA LJUDIMA?

Trgovine ljudima je široko prepoznato kao ozbiljno krivično delo i povreda ljudskih prava i definisano je kao takvo u međunarodnom i domaćem pravu. Trgovina ljudima je oblik modernog ropstva. Krivično delo je počinjeno kada trgovac ljudima upotrebi nasilje, prevaru ili prisilu da kontroliše drugo lice s ciljem, na primer, njegovog uključivanja u seksualne aktivnosti ili za zapošljavanje ili davanje usluga. Trgovina ljudima može ali ne mora uključivati transport na drugu lokaciju. Lica se mogu smatrati žrtvama trgovanja ljudima bez razlike da li su eksploatirana u gradu gde žive ili su prevezena sa ciljem njihove eksploatacije, da li su se prethodno složila da rade sa trgovcem ljudima, da li su učestvovala u izvršenju krivičnog dela što je došlo kao direktna posledica njihove eksploatacije. Dete se smatra žrtvom trgovine ljudima bez obzira na da li su neka od nabrojenih sredstava (nasilje, prevara, zloupotreba položaja ranjivosti, itd.) bila upotrebljena da se dete regrutuje sa ciljem njegove eksploatacije.

KOJI OBLICI EKSPLOATACIJE POSTOJE?

- o SEKSUALNA EKSPLOATACIJA
- o PRINUDNI RAD
- o PRINUDNO PROSJAČENJE
- o PRINUDNI BRAKOVI
- o TRGOVINA ZBOG VAĐENJA ORGANA
- o PRINUDA ZA VRŠENJE KRIVIČNIH DELA

KAKO MOŽETE PREPOZNATI DA LI STE ŽRTVA TRGOVINE LJUDIMA?

Ako vas neko natera da radite protiv vaše volje ili pod uslovima koje ne bi odabrali, a ne možete da odete, moguće je da ste žrtva trgovanja ljudima. To se može dogoditi dok tražite posao ili putujete iz jedne zemlje u drugu ili u drugi grad sa nekim drugim ciljem – možda su vas obmanuli o vrsti posla koji ćete raditi ili o uslovima u kojima ćete raditi i oduzeli su vam novac, pasoš ili lične isprave i

naterali vas da ostanete u toj situaciji pod pretnjom nasiljem prema vama, vašoj porodici ili osobama koje volite.

Iako ovo nije konačni spisak, postoje signali koji mogu da vas upozore:

- Oduzet vam je pasoš ili druge isprave za identifikaciju.
- Prinuđeni ste da koristite lažan identitet (pasoš i ličnu kartu druge osobe).
- Prinuđeni ste da pružate seksualne usluge klijentima.
- Vaše se telo koristi za snimanje pornografije.
- Iz vašeg tela je izvađen organ bez vaše dozvole.
- Izloženi ste fizičkom, mentalnom ili seksualnom nasilju (zloupotreba, premlaćivanje, silovanje, glad, zaplašivanje i slično) jer se niste složili da uradite to što se traži od vas.
- Udati ste protiv svoje volje i osećate da vas suprug ili njegova porodica zloupotrebljavaju.
- Prinuđeni ste da radite protiv svoje volje, u neprihvatljivim uslovima, radite za minimalnu platu ili uopšte ne dobijate platu, izloženi ste fizičkom i mentalnom nasilju i vaše je kretanje ograničeno.
- Prinuđeni ste da švercujete drogu ili druge nedozvoljene predmete.
- Prinuđeni ste da prosite, namerno vam je fizički izazvan invaliditet ili morate se ponašati kao da ste osakaćeni kako bi dobili više novca.
- Stalno strahujete za svoj život.
- Vaše je kretanje ograničeno i kontrolisano, stalno se prati šta radite ili kažete.
- Kada izlazite uvek imate pratnju.
- Nemate pristup sredstvima komunikacije (telefon, internet, itd.).
- Prete vam da će vaša porodica biti povređena.

ŠTA TREBA DA URADITI KAKO BI SE ZAŠTITILI?

Prijavite vašu situaciju Centru za socijalni rad ili Organizacijama civilnog društva ili Nevladinim organizacijama (kontakt telefoni su na kraju brošure) ili u najbližjoj policijskoj stanici.

PERIOD REFLEKSIJE

Ako se u toku prvog razgovora sa policijom ne osećate spremni da podelite informacije o vašem iskustvo, imate pravo na period refleksije kako bi mogli da se oporavite i odlučite da li ćete saradivati sa nadležnim organima, bez razlike da li ste državljanin ove zemlje ili stranac. Nacionalni mehanizam Upućivanja (NMU) će vas uputiti ka bezbednom skloništu i drugim dostupnim uslugama koje će vam pomoći da se oporavite. Period donošenja odluke traje do dva meseca, a ako ste dete (mlađi od 18 godina), ovaj se period može produžiti.

Zaštitu obezbeđuju kancelarija NMU u Ministarstvu rada i socijalne politike, Ministarstvo unutrašnjih poslova – Jedinica za borbu protiv trgovine ljudima i ilegalnih migracija, i NVO-a „Otvorena porta“ i „Za srećno detinjstvo“ u Centru za lica – žrtve trgovine ljudima.

BUDITE SVESNI O VAŠIH PRAVA I PODRŠKI KOJA VAM JE NA RASPOLAGANJU

- **BEZBEDAN TRANSPORT I SMEŠTAJ ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA** – Bez obzira na to da li ste domaći ili strani državljanin, ako nemate bezbedan smeštaj bićete smešteni u Centru za žrtve trgovanja ljudima, gde vam pomaže profesionalno osoblje.
- **PSIHOSOCIJALNU POMOĆ I PODRŠKU** – će vam obezbediti stručnjaci Centra za socijalni rad. Biće vam obezbeđeno savetovanje za oporavak, pomoć za kontaktiranje vaših bliskih osoba i pomoć u obezbeđivanju ličnih isprava (izvod iz matične knjige rođenih, lična karta, zdravstvena knjižica, itd.).
- **ZDRAVSTVENA POMOĆ** – Imate pravo na osnovnu zdravstvenu pomoć, ali ste obavezani

da platite naknadu za obavezno kofinansiranje. Ako ste stranac osnovne zdravstvene usluge se plaćaju u potpunosti, To uključuje opšte zdravstvene preglede, osnovne laboratorijske testove i osnovni ginekološki pregled.

- **OBRAZOVANJE** – Ako ste prekinuli obrazovanje možete aktivno biti uključeni u obrazovni proces, zavisno o vašem uzrastu. Osnovno i srednje obrazovanje su obavezni u državi.
- **ZAPOSLENJE** – Ukoliko se nezaposleni i imate punih 15 godina, možete se prijaviti Nacionalnoj službi za zapošljavanje, gde ćete, kao žrtva trgovine ljudima, dobiti sve neophodne informacije o mogućnostima za zaposlenje. Ako ste stranac morate imati radnu dozvolu kako bi se zaposlili, a vaš boravak u državi mora biti regulisan. NVO-a vam mogu pomoći oko informacija o mogućnostima za zapošljavanje.
- **BEZBEDAN POVRATAK** – Ako ste stranac imate pravo na bezbedan povratak u vašu domovinu. Ako ste dete (mlađi od 18 godina), na vašem putovanju morati biti uz pratnju privremenog staratelja. Ako ste dete državljanin Makedonije, odluku o trajnom mestu boravka donosi socijalni radnik iz nadležnog Centra za socijalni rad, kada dobije vaše mišljenje.
- **REINTEGRACIJA** – Imate pravo da budete uključeni u pripremu individualnog plana za vašu dugoročnu reintegraciju, što uključuje i psihosocijalnu podršku, pravnu pomoć, obrazovanje i životne veštine, programe za ekonomsko jačanje, porodično savetovanje, itd.
- **PRAVNA POMOĆ** – Dobićete advokata koji će vam objasniti domaći pravni sistem, zastupaće vaša prava pred sudom ili drugim organimai pomoći će vam u ostvarivanju vašeg prava na naknadu štete. Pored toga, žrtve koje su strani državljani imaju pravo na privremenu boravišnu dozvolu, azil, itd.
- **NAKNADA ŠTETE** – Imate pravo na naknadu štete koju ste pretrpeli u toku eksploatacije u lancu trgovanja ljudima, što uključuje materijalnu štetu, emotivnu bol, strah, povredu časti, ugleda, slobode, ličnih prava, dostojanstva i dr.

KONTAKT SA NADLEŽNIM INSTITUCIJAMA I ORGANIZACIJAMA ZA PRUŽANJE POMOĆI ŽRTVAMA TRGOVINE LJUDIMA:

- **Ministarstvo rada i socijalne politike -
Nacionalni mehanizam za upućivanje,**
telefon: 02 310 6443,
mob.: 076 456 795,
mob.: 075 311 726
- **Policija: 192**
- **Udruženje za akciju protiv nasilja i trgovine
ljudima – Otvorena porta,**
Besplatna SOS-linija: 0800 11 111;
02 27 00 107,
www.lastrada.org.mk;
e-adresa: lastrada@lastrada.org.mk
- **Zaštitnik građana,**
ul. „Makedonija“ br. 19,
telefon: 02 3 129 335;
02 3 129 359;
e-adresa: contact@ombudsman.mk

O OTVORENOJ PORTI

Udruženje za akciju protiv nasilja i trgovine ljudima – „Otvorena porta/La strada“ je nacionalna nevladina organizacija koja je potpuno posvećena borbi protiv trgovine ljudima. Od osnivanja 2000. godine, Otvorena porta sveobuhvatno radi na problemu trgovine ljudima i aktivno učestvuje u građenju politika i strategija s ciljem smanjenja broja žrtava trgovanja ljudima i obezbeđivanja boljeg tretmana žrtava. Otvorena porta upravlja skloništem za žrtve trgovine ljudima i pruža usluge žrtvama sa uspešnu reintegracije pruža informacije o problemu trgovine ljudima i načinima sprečavanja istog preko telefonske SOS-linije koja je besplatna za one koji pozivaju unutar države.

Ova brošura ne služi kao pravni savet i nije zamena za traženje pravnog saveta.

Brošura je pripremljena uz pomoć zajedničkih sredstva Evropske unije i Saveta Evrope. Stavovi izraženi u njoj ni u kom slučaju ne odražavaju stavove Saveta Evrope ili Evropske unije.

Horizontal Facility for Western Balkans and Turkey

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

Implemented
by the Council of Europe

